Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 9 czerwca 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Współpraca sądowa w sprawach karnych — Prawo do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego — Dyrektywa 2010/64/UE — Zakres stosowania — Pojęcie „postępowania karnego" — Postępowanie przewidziane w państwie członkowskim zmierzające do uznania orzeczenia w sprawie karnej wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego i wpisania do rejestru karnego wyroku skazującego wydanego przez ten sąd — Koszty tłumaczenia tego orzeczenia — Decyzja ramowa 2009/315/WSiSW — Decyzja 2009/316/WSiSW

W sprawie C-25/15

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Budapest Környéki Törvényszék (sąd dla Budapesztu – aglomeracji, Węgry) postanowieniem z dnia 5 stycznia 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 21 stycznia 2015 r., w postępowaniu przeciwko:

Istvánowi Baloghowi,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: J.L. da Cruz Vilaça, prezes izby, A. Tizzano (sprawozdawca), wiceprezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego piątej izby, F. Biltgen, A. Borg Barthet i M. Berger, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: I. Illéssy, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 9 grudnia 2015 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu rządu węgierskiego przez Z. Fehéra, G. Koósa oraz M. Bórę, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu austriackiego przez G. Eberharda, F. Zedera oraz B. Trefil, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez A. Sipos oraz R. Troosters, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 20 stycznia 2016 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: węgierski.

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz.U. 2010, L 280, s. 1).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania wszczętego przed Budapest Környéki Törvényszék (sądem dla Budapesztu – aglomeracji, Węgry) dotyczącego uznania na Węgrzech skutków prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, skazującego I. Balogha na karę pozbawienia wolności za popełnienie przestępstwa oraz obciążającego go kosztami postępowania.

Ramy prawne

Prawo Unii

Decyzja ramowa 2009/315/WSiSW

3 Motywy 2, 3, 5 i 17 decyzji ramowej Rady 2009/315/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie organizacji wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego pomiędzy państwami członkowskimi oraz treści tych informacji (Dz.U. 2009, L 93, s. 23) mają następujące brzmienie:

„(2) W dniu 29 listopada 2000 r. […] Rada przyjęła program działań mający na celu wprowadzenie w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych […]. Niniejsza decyzja ramowa przyczynia się do realizacji celów określonych w ramach działania nr 3 tego programu […].

(3) Końcowe sprawozdanie z przeprowadzenia pierwszej oceny funkcjonowania wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych […] wezwało państwa członkowskie do uproszczenia procedur przekazywania dokumentów pomiędzy państwami przy wykorzystaniu, w miarę potrzeby, standardowych formularzy celem ułatwienia wzajemnej pomocy prawnej.

[…]

(5) Mając na uwadze usprawnienie wymiany między państwami członkowskimi informacji dotyczących rejestrów karnych, z zadowoleniem przyjmuje się projekty opracowywane w tym celu […]. Doświadczenie zgromadzone […] ukazało znaczenie ciągłego uwzględniania wymiany informacji o wyrokach skazujących między państwami członkowskimi.

[…]

(17) […] Poprawę wzajemnego zrozumienia może przynieść utworzenie »znormalizowanego formatu europejskiego«, umożliwiającego wymianę informacji w jednolitej, skomputeryzowanej formie i ułatwiającego ich automatyczne tłumaczenie […]”.

4 Zgodnie z art. 1 tej decyzji ramowej, określającym jej cel:

„Celem niniejszej decyzji ramowej jest:

a) określenie sposobu przekazywania przez państwo członkowskie, w którym wydany został wyrok skazujący wobec obywatela innego państwa członkowskiego (zwane dalej »skazującym państwem członkowskim«), informacji o tym wyroku państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest osoba skazana (zwanemu dalej »państwem członkowskim, którego obywatelem jest dana osoba«);

b) określenie obowiązków w zakresie przechowywania informacji, spoczywających na państwie członkowskim, którego obywatelem jest dana osoba, i określenie zasad, których musi ono przestrzegać, odpowiadając na wniosek o udzielenie informacji pochodzących z rejestru karnego;

c) ustanowienie ram umożliwiających opracowanie i rozwój skomputeryzowanego systemu wymiany informacji o wyrokach skazujących pomiędzy państwami członkowskimi, na podstawie niniejszej decyzji ramowej i kolejnej decyzji, o której mowa w art. 11 ust. 4”.

5 Artykuł 4 rzeczonej decyzji ramowej, zatytułowany „Obowiązki skazującego państwa członkowskiego”, stanowi:

„[…]

2. Organ centralny skazującego państwa członkowskiego informuje w możliwie najkrótszym terminie organy centralne innych państw członkowskich o każdym wyroku skazującym wobec obywateli tych państw członkowskich wydanym na jego terytorium i wpisanym do rejestru karnego.

[…]

3. Informacje o późniejszych zmianach lub o usunięciu informacji zawartych w rejestrze karnym są niezwłocznie przekazywane przez organ centralny skazującego państwa członkowskiego organowi centralnemu państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba.

4. Państwo członkowskie, które udzieliło informacji na mocy ust. 2 i 3, przekazuje organowi centralnemu państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, na wniosek tego ostatniego dotyczący indywidualnej sprawy, kopię wyroków skazujących i podjętych dalszych środków oraz wszelkie informacje z nimi związane w celu umożliwieniu mu rozważenia, czy wymagają one przedsięwzięcia środków na poziomie krajowym”.

6 Artykuł 5 decyzji ramowej 2009/315, zatytułowany „Obowiązki państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba”, w ust. 1 stanowi:

„Organ centralny państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, przechowuje zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 wszelkie informacje przekazane na mocy art. 4 ust. 2 i 3 do celów dalszego przekazania zgodnie z art. 7”.

7 Artykuł 11 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Format i inne zasady organizowania i ułatwiania wymiany informacji o wyrokach skazujących”, przewiduje:

„1. Podczas przekazywania informacji zgodnie z art. 4 ust. 2 i 3 organ centralny skazującego państwa członkowskiego przekazuje następujące informacje:

a) informacje, które przekazywane są zawsze […] (informacje obowiązkowe):
   (i) informacje o osobie, której dotyczy wyrok skazujący (imię i nazwisko, data urodzenia, miejsce urodzenia […], płeć, obywatelstwo i – w stosownych przypadkach – poprzednie imiona i nazwiska);
   (ii) informacje dotyczące rodzaju wyroku skazującego (data wydania wyroku, nazwa sądu, data uprawomocnienia się wyroku);
   (iii) informacje dotyczące przestępstwa będącego podstawą wyroku skazującego (data popełnienia przestępstwa […] i nazwa lub kwalifikacja prawna przestępstwa, a także przepisy mające zastosowanie); oraz
   (iv) informacje dotyczące treści wyroku (w szczególności kary i wszelkich ewentualnych kar dodatkowych, środków bezpieczeństwa i późniejszych orzeczeń zmieniających sposób wykonania kary);

b) informacje, które są przekazywane, jeśli są wpisane do rejestru karnego (informacje nieobowiązkowe):
   (i) imiona i nazwiska rodziców osoby skazanej;
   (ii) sygnatura wyroku skazującego;
   (iii) miejsce popełnienia przestępstwa; oraz
   (iv) informacje o pozbawieniu praw na podstawie wyroku skazującego;

c) informacje, które są przekazywane, jeśli organ centralny ma do nich dostęp (informacje dodatkowe):
   (i) numer identyfikacyjny osoby skazanej […];
   (ii) odciski palców pobrane od osoby skazanej; oraz
   (iii) w stosownych przypadkach pseudonimy i przydomki.

Organ centralny może ponadto przekazać wszelkie inne wpisane do rejestru karnego informacje dotyczące wyroków skazujących.

2. Organ centralny państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, przechowuje wszystkie informacje należące do grup wymienionych w ust. 1 lit. a) i b), które otrzymał zgodnie z art. 5 ust. 1, w celu ich dalszego przekazywania zgodnie z art. 7. W tym samym celu może on przechowywać informacje należące do grup wymienionych w ust. 1 akapit pierwszy lit. c) i w ust. 1 akapit drugi.

3. […]

Po upływie terminu określonego w ust. 7 niniejszego artykułu organy centralne państw członkowskich przekazują takie informacje drogą elektroniczną przy zastosowaniu znormalizowanego formatu.

4. Rada […] określi ten format oraz inne sposoby organizowania i ułatwiania wymiany informacji o wyrokach skazujących pomiędzy organami centralnymi państw członkowskich.

Inne sposoby organizowania i ułatwiania wymiany informacji obejmują:

a) określenie wszelkich sposobów ułatwienia zrozumienia przekazywanych informacji i ich automatycznego tłumaczenia;

[…]”.

Decyzja 2009/316/WSiSW

8 Motywy 2, 6 i 12 decyzji Rady 2009/316/WSiSW z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS), zgodnie z art. 11 decyzji ramowej 2009/315/WSiSW (Dz.U. 2009, L 93, s. 33), przewidują:

„(2) System przekazywania informacji na temat wyroków skazujących wydanych wobec obywateli innych państw członkowskich, oparty obecnie na Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z dnia 20 kwietnia 1959 r., nie zapewnia skutecznego obiegu tych informacji. W związku z tym należy ustanowić bardziej skuteczne i dostępne procedury wymiany takich informacji na poziomie Unii Europejskiej.

[…]

(6) Celem niniejszej decyzji jest wprowadzenie w życie decyzji ramowej [2009/315] w celu stworzenia i rozwoju skomputeryzowanego systemu wymiany informacji o wyrokach skazujących pomiędzy państwami członkowskimi. […] [N]ależy określić znormalizowany format pozwalający na wymianę informacji w jednolitej, elektronicznej i łatwej do komputerowego tłumaczenia formie, jak również wszelkie inne metody organizacji i usprawnienia elektronicznej wymiany informacji na temat wyroków skazujących między organami centralnymi państw członkowskich.

[…]

(12) Tabele referencyjne z kategoriami przestępstw oraz kategoriami kar i środków zamieszczone w niniejszej decyzji powinny ułatwić automatyczne tłumaczenie oraz umożliwić wzajemne zrozumienie przekazywanych informacji dzięki wykorzystaniu systemu kodów […]”.

9 Zgodnie z art. 1 decyzji 2009/316, określającym jej przedmiot:

„Niniejsza decyzja ustanawia europejski system przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS).

Niniejsza decyzja ustanawia również elementy znormalizowanego formatu elektronicznej wymiany informacji pochodzących z rejestrów karnych pomiędzy państwami członkowskimi, w szczególności w odniesieniu do informacji dotyczących przestępstwa będącego podstawą wyroku skazującego, oraz informacji dotyczących treści takiego wyroku […]”.

10 Artykuł 3 tej decyzji, zatytułowany „Europejski system przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS)”, w ust. 1 przewiduje:

„ECRIS jest zdecentralizowanym systemem informatycznym, opartym na bazach danych rejestrów karnych w każdym państwie członkowskim. ECRIS składa się z następujących elementów:

a) oprogramowania wzajemnego połączenia […], umożliwiającego wymianę informacji między bazami danych rejestrów karnych państw członkowskich;

[…]”.

11 Artykuł 4 rzeczonej decyzji, zatytułowany „Format przekazywania informacji”, stanowi:

„1. Przy przekazywaniu informacji zgodnie z art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 7 decyzji ramowej [2009/315] dotyczących nazwy lub klasyfikacji prawnej przestępstwa oraz mających zastosowanie przepisów państwa członkowskie stosują kod odpowiadający każdemu z przestępstw, o których mowa w przekazywanej informacji, zgodnie z tabelą przestępstw w załączniku A […].

Państwa członkowskie mogą także przekazywać dostępne informacje dotyczące stadium popełnienia przestępstwa oraz stopnia udziału w przestępstwie oraz, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące recydywy lub wystąpienia okoliczności wyłączających całkowicie lub częściowo odpowiedzialność karną.

2. Przy przekazywaniu informacji zgodnie z art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 7 decyzji ramowej [2009/315] dotyczących treści wyroku skazującego, w szczególności orzeczonej kary, jak również wszelkich kar dodatkowych, środków bezpieczeństwa i późniejszych orzeczeń zmieniających sposób wykonania kary, państwa członkowskie stosują odpowiedni kod do każdych kar i środków, o których mowa w przekazywanej informacji, zgodnie z tabelą kar i środków w załączniku B […].

Państwa członkowskie dostarczają również, w stosownych przypadkach, dostępne informacje związane z naturą nałożonych kary lub środka lub warunkami ich wykonania, zgodnie z parametrami zawartymi w załączniku B […]”.

Dyrektywa 2010/64

12 Motywy 14, 17 i 22 dyrektywy 2010/64 mają następujące brzmienie:

„(14) Prawo osób, które nie mówią w języku postępowania karnego lub go nie rozumieją, do tłumaczenia ustnego i do tłumaczenia pisemnego jest zapisane w art. 6 [europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r.], zgodnie z jego wykładnią zawartą w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Niniejsza dyrektywa ułatwia stosowanie tego prawa w praktyce. W tym celu niniejsza dyrektywa zmierza do zapewnienia podejrzanym lub oskarżonym prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym, z myślą o zapewnieniu im prawa do rzetelnego procesu sądowego.

[…]

(17) Niniejsza dyrektywa powinna zapewniać darmową i odpowiednią pomoc językową, umożliwiającą podejrzanym lub oskarżonym, którzy nie mówią w języku postępowania karnego lub go nie rozumieją, pełne wykonywanie swojego prawa do obrony oraz gwarantującą rzetelność postępowania.

[…]

(22) Zgodnie z niniejszą dyrektywą należy zapewnić tłumaczenie ustne i tłumaczenie pisemne w języku ojczystym podejrzanych lub oskarżonych lub w jakimkolwiek innym języku, którym mówią lub który rozumieją, aby pozwolić im w pełni wykonywać prawo do obrony, oraz w celu zagwarantowania rzetelności postępowania”.

13 Artykuł 1 owej dyrektywy, zatytułowany „Przedmiot i zakres”, przewiduje w ust. 1 i 2:

„1. Niniejsza dyrektywa ustanawia zasady dotyczące prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym oraz w postępowaniu służącym wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania.

2. Prawo, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie do osób od chwili, gdy właściwe organy danego państwa członkowskiego poinformują je, za pomocą oficjalnego powiadomienia lub w inny sposób, że są one podejrzane lub oskarżone o popełnienie przestępstwa, do czasu zakończenia postępowania rozumianego jako ostateczne ustalenie tego, czy popełniły one przestępstwo, w tym, w stosownych przypadkach, wydania wyroku lub rozpatrzenia wszelkich odwołań”.

14 Artykuł 3 ust. 1 i 2 rzeczonej dyrektywy jest sformułowany następująco:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podejrzanym lub oskarżonym, którzy nie rozumieją języka danego postępowania karnego, zapewniono w rozsądnym terminie tłumaczenie pisemne wszystkich dokumentów istotnych dla zapewnienia ich zdolności do wykonywania swojego prawa do obrony oraz do zagwarantowania rzetelności postępowania.

2. Istotne dokumenty obejmują wszelkie orzeczenia o pozbawieniu danej osoby wolności, każdy zarzut lub akt oskarżenia oraz każdy wyrok”.

15 Artykuł 4 tej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie ponoszą koszty tłumaczenia […] wynikające ze stosowania art. [3], niezależnie od wyniku postępowania”.

Prawo węgierskie

16 Artykuł 46 § 1a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (ustawy nr XXXVIII z 1996 r. o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, zwanej dalej „ustawą o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych”) stanowi, że rzeczowo i miejscowo właściwy do uznania skuteczności wyroków zagranicznych jest sąd, w którego okręgu oskarżony ma miejsce zamieszkania lub pobytu. Zgodnie z art. 46 § 3 tej ustawy w postępowaniu tym mają zastosowanie przepisy ogólne büntetőeljárásról szóló 1998 évi XIX. törvény (ustawy nr XIX z 1998 r. – kodeks postępowania karnego, zwanej dalej „kodeksem postępowania karnego”) dotyczące postępowań szczególnych, takich jak będące przedmiotem sprawy w postępowaniu głównym.

17 Artykuł 9 §1 kodeksu postępowania karnego stanowi, że językiem postępowania w postępowaniu karnym jest język węgierski.

18 Zgodnie z art. 339 § 1 wspomnianego kodeksu koszty, których oskarżony nie ma obowiązku zapłacić, pokrywa państwo. Zgodnie z art. 338 § 1 rzeczonego kodeksu oskarżony zostaje obciążony kosztami postępowania, jeżeli zostanie stwierdzona jego wina lub jego odpowiedzialność za popełnienie czynu zabronionego.

19 Na podstawie art. 555 § 2 lit. j) kodeksu postępowania karnego oskarżony ponosi koszty postępowań szczególnych, jeżeli został obciążony kosztami w postępowaniu głównym.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

20 Wyrokiem z dnia 13 maja 2014 r., który uprawomocnił się w dniu 8 października 2014 r., Landesgericht Eisenstadt (sąd okręgowy w Eisenstadt, Austria) skazał obywatela węgierskiego Istvána Balogha na karę pozbawienia wolności za kwalifikowaną kradzież z włamaniem dokonaną w celu uzyskania stałego źródła dochodu, a także obciążył go kosztami postępowania. Właściwe organy węgierskie powiadomiły Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Osztálya (departament międzynarodowego prawa karnego ministerstwa sprawiedliwości, Węgry, zwany dalej „departamentem") o treści tego wyroku, który następnie przesłały mu na jego wniosek.

21 Departament przekazał rzeczony wyrok sądowi odsyłającemu jako sądowi właściwemu dla uznania jego skuteczności na Węgrzech, zgodnie z postępowaniem szczególnym przewidzianym w ustawie o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, o której mowa w pkt 16 niniejszego wyroku. Wspomniane postępowanie szczególne, które nie wiąże się ani z ponowną oceną stanu faktycznego lub odpowiedzialności karnej oskarżonego, ani z wydaniem nowego wyroku, ma na celu wyłącznie przyznanie wyrokowi sądu zagranicznego takiego samego znaczenia, jak gdyby został on wydany przez sąd węgierski, i jest w tym celu niezbędne.

22 Skoro przedmiotowy wyrok został sporządzony w języku niemieckim, sąd odsyłający powinien – zgodnie z rzeczonym postępowaniem szczególnym – zapewnić jego tłumaczenie na język postępowania, w niniejszej sprawie na język węgierski.

23 Na podstawie między innymi art. 555 § 2 lit. j) kodeksu postępowania karnego, mającego zastosowanie w przedmiotowym postępowaniu na podstawie art. 46 § 3 ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, a także na podstawie art. 338 § 1 tego kodeksu, osoba obciążona kosztami postępowania głównego ma również obowiązek poniesienia kosztów postępowań szczególnych.

24 Jednak z postanowienia odsyłającego wynika, że na Węgrzech wytworzyły się dwie różne praktyki sądowe w odniesieniu do rozpatrywanego w postępowaniu głównym ponoszenia kosztów związanych z postępowaniem szczególnym.

25 I tak, z jednej strony uznawano, że z dyrektywa 2010/64, przewidująca nieodpłatność tłumaczenia pisemnego, powoduje niestosowalność przepisów szczególnych prawa węgierskiego, w których miejsce wchodzą przepisy ogólne zawarte w art. 9 kodeksu postępowania karnego, zgodnie z którym to przepisem oskarżony obywatelstwa węgierskiego ma prawo do używania języka ojczystego. Wynika stąd, że państwo powinno ponosić koszty pisemnego tłumaczenia orzeczenia zagranicznego na podstawie art. 339 § 1 tego kodeksu.

26 Z drugiej strony przyjmowano również, że postępowanie główne, zakończone wyrokiem skazującym osobę oskarżoną, jest postępowaniem odrębnym od postępowania szczególnego, które ma charakter akcesoryjny i ma za przedmiot uznanie skutków tego wyroku na Węgrzech. W konsekwencji, o ile oskarżony powinien mieć prawo do bezpłatnej pomocy językowej, jeżeli nie zna języka, w którym prowadzone jest postępowania, o tyle rzecz przedstawia się odmiennie – w ramach postępowania akcesoryjnego – w przypadku tłumaczenia na język tego postępowania, którym to językiem dana osoba włada, wyroku wydanego przez sąd zagraniczny, gdyż tłumaczenie to jest niezbędne dla celów prowadzenia rzeczonego postępowania, a nie dla potrzeb ochrony praw skazanego.

27 W tych okolicznościach Budapest Környéki Törvényszék (sąd dla Budapesztu – aglomeracji) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy sformułowanie zawarte w art. 1 ust. 1 dyrektywy 2010/64, zgodnie z którym »[n]iniejsza dyrektywa ustanawia zasady dotyczące prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym oraz w postępowaniu służącym wykonaniu europejskiego nakazu

aresztowania«, należy rozumieć w ten sposób, że sądy węgierskie powinny stosować tę dyrektywę również w postępowaniu szczególnym (rozdział XXIX kodeksu postępowania karnego), a mianowicie, czy należy przyjąć, że postępowanie szczególne przewidziane w prawie węgierskim mieści się w pojęciu »postępowania karnego«, czy też przez pojęcie to należy rozumieć wyłącznie postępowanie, które kończy się prawomocnym orzeczeniem rozstrzygającym kwestię odpowiedzialności karnej oskarżonego?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

28 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że zgodnie ze swym utrwalonym orzecznictwem Trybunał może, w celu udzielenia odpowiedzi sądowi, który przedłożył pytanie prejudycjalne, wziąć pod uwagę normy prawa Unii, na które sąd krajowy nie powołał się w swym pytaniu. W stosownym przypadku powinien on również przeformułować przedłożone mu pytania (zob. w szczególności wyroki: z dnia 13 marca 2014 r., SICES i in., C-155/13, EU:C:2014:145, pkt 23; a także z dnia 11 lutego 2015 r., Marktgemeinde Straßwalchen i in., C-531/13, EU:C:2015:79, pkt 37).

29 I tak, jak podkreśliły w swoich uwagach rząd austriacki i Komisja Europejska, sytuacja rozpatrywana w sprawie w postępowaniu głównym może wchodzić w zakres decyzji ramowej 2009/315 i decyzji 2009/316.

30 Z akt sprawy wynika bowiem, po pierwsze, że w sprawie w postępowaniu głównym właściwe organy austriackie powiadomiły departament o wydaniu przez Landesgericht Eisenstadt (sąd okręgowy w Eisenstadt) wyroku skazującego wobec I. Balogha, zgodnie z art. 4 ust. 2 decyzji ramowej 2009/315, za pośrednictwem wprowadzonego decyzją 2009/316 ECRIS, aby Węgry mogły przechowywać przekazane w ten sposób informacje zgodnie z art. 5 ust. 1 tej decyzji ramowej.

31 Po drugie, departament zwrócił się do rzeczonych organów o przesłanie wyroku wydanego przez wspomniany sąd i po otrzymaniu go od tych organów przesłał go do Budapest Környéki Törvényszék (sądu dla Budapesztu – aglomeracji), zgodnie z postępowaniem szczególnym, którego dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, w celu uznania tego wyroku na Węgrzech i wpisania rzeczonego wyroku skazującego do węgierskiego rejestru karnego. Na podstawie właściwego prawa krajowego przeprowadzenie tego postępowania jest bowiem dla tych celów niezbędne.

32 Tymczasem zgodnie z art. 1 decyzji ramowej 2009/315 jej przedmiotem jest właśnie określenie między innymi sposobu, w jaki skazujące państwo członkowskie przekazuje państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest dana osoba, informacje o wyrokach skazujących wydanych na swoim terytorium wobec obywatela tego ostatniego państwa członkowskiego, wpisane do rejestru karnego skazującego państwa członkowskiego, w celu ich przechowywania. Ponadto celem decyzji 2009/316 jest – zgodnie z jej art. 1 – określenie elementów znormalizowanego formatu, zgodnie z którym państwa członkowskie wymieniają się tymi informacjami.

33 W tych okolicznościach, w celu udzielenia sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi, należy uwzględnić nie tylko dyrektywę 2010/64, ale także decyzję ramową 2009/315 oraz decyzję 2009/316 oraz – w myśl powyższych rozważań – przeformułować przedłożone pytanie.

34 W związku z tym pytanie to należy odczytać w ten sposób, że zmierza ono zasadniczo do ustalenia, czy dyrektywę 2010/64, jak również decyzję ramową 2009/315 oraz decyzję 2009/316 należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie wykonywaniu uregulowania krajowego wprowadzającego postępowanie szczególne w sprawie uznania przez sąd jednego państwa członkowskiego prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, skazującego określoną osobę za popełnienie przestępstwa, takie jak postępowanie szczególne, którego dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, przewidujące w szczególności, że koszty tłumaczenia pisemnego tego orzeczenia ponosi we wspomnianym postępowaniu ta osoba.

35 Dla celów udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część ten przepis stanowi (zob. w szczególności wyrok z dnia 21 maja 2015 r., Rosselle, C-65/14, EU:C:2015:339, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo).

Dyrektywa 2010/64

36 Co się tyczy wykładni dyrektywy 2010/64, w pierwszej kolejności należy wskazać, że dyrektywa ta, zgodnie z jej art. 1 ust. 1, ustanawia zasady dotyczące prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym oraz w postępowaniu służącym wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania. Z brzmienia art. 1 ust. 2 rzeczonej dyrektywy wynika, że prawo to ma zastosowanie do określonej osoby od chwili poinformowania jej przez właściwe organy danego państwa członkowskiego, że jest ona podejrzana lub oskarżona o popełnienie przestępstwa, do czasu zakończenia postępowania rozumianego jako ostateczne ustalenie tego, czy osoba ta popełniła przestępstwo, w tym, w stosownych przypadkach, wydania wyroku lub rozpatrzenia wszelkich odwołań.

37 Tymczasem postępowanie szczególne, takie jak to, którego dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, mające za przedmiot uznanie prawomocnego wyroku sądu wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, z definicji jest przeprowadzane po ostatecznym ustaleniu, czy osoba podejrzana lub oskarżona popełniła przestępstwo, i, w stosownym przypadku, po jej skazaniu.

38 W drugiej kolejności należy podkreślić, że dyrektywa 2010/64 – jak wskazują w szczególności jej motywy 14, 17 i 22 – ma na celu zagwarantowanie prawa do tłumaczenia ustnego i do tłumaczenia pisemnego osobom podejrzanym lub oskarżonym, które nie mówią w języku postępowania lub go nie rozumieją, ułatwiając wykonywanie tego prawa w celu zapewnienia tym osobom dobrodziejstwa rzetelnego procesu. I tak, art. 3 ust. 1 i 2 tej dyrektywy przewiduje, że państwa członkowskie czuwają nad tym, by osoby te uzyskały w rozsądnym terminie tłumaczenie pisemne wszystkich istotnych dokumentów, w szczególności wydanego w ich sprawie wyroku, w celu umożliwienia im wykonywania prawa do obrony oraz w celu zapewnienia rzetelności postępowania.

39 Tymczasem z wyjaśnień przedstawionych na rozprawie przed Trybunałem przez rząd węgierski wynika, że I. Balogh otrzymał tłumaczenie pisemne wyroku Landesgericht Eisenstadt (sądu okręgowego w Eisenstadt), doręczone mu w sierpniu 2015 r. W tych okolicznościach nowe tłumaczenie rzeczonego wyroku w ramach postępowania szczególnego prowadzonego w celu uznania tego wyroku na Węgrzech i wpisania faktu skazania do węgierskiego rejestru karnego nie było konieczne dla ochrony prawa I. Balogha do obrony lub jego prawa do skutecznej ochrony sądowej, a zatem nie znajdowało uzasadnienia w świetle celów dyrektywy 2010/64.

40 Z ogółu powyższych rozważań wynika, że dyrektywa 2010/64 nie ma zastosowania w postępowaniu szczególnym takim jak to, którego dotyczy sprawa w postępowaniu głównym.

Decyzja ramowa 2009/315 i decyzja 2009/316

41 Jeżeli chodzi o wykładnię decyzji ramowej 2009/315 i decyzji 2009/316, należy odnieść się w szczególności do treści art. 4, 5 i 11 tej decyzji ramowej oraz art. 3 i 4 decyzji 2009/316.

42 Artykuł 4 ust. 2 akapit pierwszy decyzji ramowej 2009/315 przewiduje, że organ centralny skazującego państwa członkowskiego informuje w możliwie najkrótszym terminie organy centralne innych państw członkowskich o wyrokach skazujących obywateli tych państw członkowskich wydanych na jego

terytorium i wpisanych do rejestru karnego skazującego państwa członkowskiego. Artykuł 5 ust. 1 i art. 11 ust. 2 tej decyzji ramowej uściślają, że organ centralny państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, przechowuje otrzymane w ten sposób informacje.

43 Wykaz informacji przekazywanych przez skazujące państwo członkowskie państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest dana osoba, zawarty jest w art. 11 ust. 1 rzeczonej decyzji ramowej, który nie zawiera żadnego odniesienia do orzeczenia wydanego przez sądy pierwszego z tych państw.

44 Ponadto na podstawie art. 11 ust 3 decyzji ramowej 2009/315 państwa członkowskie wymieniają te informacje drogą elektroniczną z zastosowaniem znormalizowanego formatu. W tej kwestii w art. 3 i 4 decyzji 2009/316 sprecyzowano, że informacje dotyczące nazwiska lub kwalifikacji prawnej przestępstwa, jak również informacje dotyczące treści wyroku skazującego są przekazywane między organami centralnymi państw członkowskich za pośrednictwem ECRIS w postaci kodów odpowiadających każdemu z przestępstw i kar będących przedmiotem przekazania.

45 Oczywiście art. 4 ust. 4 decyzji ramowej 2009/315 przewiduje, że skazujące państwo członkowskie przekazuje organowi centralnemu państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, na wniosek tego ostatniego dotyczący indywidualnej sprawy, kopię wyroków skazujących i podjętych dalszych środków oraz wszelkie informacje z nimi związane w celu umożliwieniu mu rozważenia, czy wymagają one przedsięwzięcia środków na poziomie krajowym.

46 Jednak zarówno z brzmienia tego przepisu, jak i z logiki całości rzeczonego art. 4, a także art. 11 ust. 1 tejże decyzji ramowej wynika, że przekazanie orzeczenia skazującego organowi centralnemu państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, ma miejsce jedynie wtedy, gdy wymagają tego szczególne okoliczności, i nie można go wymagać w sposób systematyczny dla celów wpisania wspomnianego orzeczenia skazującego do rejestru karnego tego państwa członkowskiego.

47 Natomiast z wyjaśnień przedstawionych przez rząd węgierski na rozprawie przed Trybunałem wynika, że postępowanie szczególne, którego dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, jest przeprowadzane systematycznie oraz że w rozpatrywanym przypadku żadna szczególna okoliczność nie uzasadniała stosowania tego postępowania w sprawie uznania wyroku wydanego przez Landesgericht Eisenstadt (sąd okręgowy w Eisenstadt) przeciwko I. Baloghowi oraz – w ramach tego postępowania – wniosku o przesłanie tego wyroku. W konsekwencji wniosek ten nie mógł znaleźć uzasadnienia w treści art. 4 ust. 4 decyzji ramowej 2009/315.

48 Z powyższych rozważań wynika, że zgodnie z decyzją ramową 2009/315 oraz decyzją 2009/316 wpisywanie do rejestru karnego państwa członkowskiego, którego obywatelem jest dana osoba, wyroków skazujących wydanych przez skazujące państwo członkowskie powinno następować bezpośrednio na podstawie przekazanych przez organ centralny skazującego państwa członkowskiego – za pośrednictwem ECRIS – informacji o tych wyrokach skazujących w postaci kodów.

49 W takich okolicznościach wspomniane wpisanie do rejestru nie może zależeć od uprzedniego przeprowadzenia sądowego postępowania w sprawie uznania rzeczonych wyroków, takiego jak postępowanie szczególne będące przedmiotem sprawy w postępowaniu głównym, ani tym bardziej od przekazania orzeczenia skazującego państwu członkowskiemu, którego obywatelem jest dana osoba, dla celów przeprowadzenia takiego postępowania.

50 Wykładnia taka znajduje potwierdzenie w celach decyzji ramowej 2009/315 i decyzji 2009/316.

51 W szczególności z motywów 2, 3, 5 i 17 decyzji ramowej 2009/315 oraz z motywów 2, 6 i 12 decyzji 2009/316 wynika bowiem, że system wymiany informacji wprowadzony rzeczoną decyzją ramową i rzeczoną decyzją ma na celu – dla potrzeb ułatwienia pomocy prawnej oraz zagwarantowania wzajemnego uznawania orzeczeń karnych – uproszczenie procedury przekazywania dokumentów między państwami członkowskimi, usprawnienie i zracjonalizowanie wymiany informacji z rejestrów

karnych oraz wzmocnienie skuteczności tej wymiany dzięki stworzeniu znormalizowanego formatu europejskiego umożliwiającego przesyłanie tych informacji w formie jednolitej, skomputeryzowanej, zrozumiałej i ułatwiającej ich automatyczne tłumaczenie, przy użyciu znormalizowanych formularzy oraz kodów.

52 I tak, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 63 opinii, decyzja ramowa 2009/315 i decyzja 2009/316 mają na celu wdrożenie szybkiego i skutecznego systemu wymiany informacji o wyrokach skazujących wydawanych w różnych państwach członkowskich Unii.

53 Natomiast postępowanie w sprawie uznania orzeczeń skazujących wydawanych przez sądy innych państw członkowskich, takie jak postępowanie, którego dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, poprzedzające wpisanie tych wyroków skazujących do rejestru karnego i zakładające ponadto przesłanie i tłumaczenie pisemne tych orzeczeń, może znacząco opóźnić wpisanie ich do rejestru, skomplikować wymianę informacji między państwami członkowskimi, pozbawić użyteczności system automatycznego tłumaczenia przewidziany w decyzji 2009/316, a także zagrozić realizacji celów decyzji ramowej 2009/315 oraz decyzji 2009/316.

54 Ponadto – i postrzegając kwestię bardziej ogólnie – tego rodzaju postępowanie jest sprzeczne z zasadą wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych w sprawach karnych przewidzianą w art. 82 ust. 1 TFUE, który to przepis zastąpił będący podstawą decyzji ramowej 2009/315 i decyzji 2009/316 art. 31 UE. Zasada ta stoi bowiem na przeszkodzie temu, żeby uznanie przez jedno państwo członkowskie orzeczeń wydawanych przez sądy innego państwa członkowskiego było uzależnione od przeprowadzenia w tym celu w pierwszym z tych państw członkowskich postępowania sądowego, takiego jak postępowanie szczególne będące przedmiotem sprawy w postępowaniu głównym.

55 Z ogółu powyższych rozważań wynika, że decyzja ramowa 2009/315 i decyzja 2009/316 stoją na przeszkodzie wykonywaniu uregulowania krajowego wprowadzającego postępowanie szczególne w sprawie uznania prawomocnego wyroku wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, takiego jak postępowanie, którego dotyczy sprawa w postępowaniu głównym.

56 W świetle powyższych ustaleń na przedstawione pytanie należy odpowiedzieć w następujący sposób:

— art. 1 ust. 1 dyrektywy 2010/64 należy interpretować w ten sposób, że dyrektywa ta nie ma zastosowania do krajowego postępowania szczególnego w sprawie uznania przez sąd jednego państwa członkowskiego prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, skazującego określoną osobę za popełnienie przestępstwa;

— decyzję ramową 2009/315 oraz decyzję 2009/316 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykonywaniu uregulowania krajowego wprowadzającego tego rodzaju postępowanie szczególne.

W przedmiocie kosztów

57 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 1 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że dyrektywa ta nie ma zastosowania do krajowego

postępowania szczególnego w sprawie uznania przez sąd jednego państwa członkowskiego prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego, skazującego określoną osobę za popełnienie przestępstwa.

Decyzję ramową Rady 2009/315/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie organizacji wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego pomiędzy państwami członkowskimi oraz treści tych informacji oraz decyzję Rady 2009/316/WSiSW z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS), zgodnie z art. 11 decyzji ramowej 2009/315, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykonywaniu uregulowania krajowego wprowadzającego tego rodzaju postępowanie szczególne.

Podpisy